

ראשית דעת

בהר, מתוך האש

יצחק (צקי) שלו

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-תִּירְאוּ, כִּי
לְבַעֲבוֹר נְסוֹת אֲתֻכֶּם בָּא הָאֱלֹקִים
וּבְעֲבוֹר תִּהְיֶה יִרְאַתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי
תִּחַטְּאוּ (שמות כ', ט"ז)

אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל כָּל
קְהִלְכֶם בְּהָר, מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֲנָן וְהַעֲרָפֶל,
קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף..... אִם יִסְפִּים אֲנַחְנוּ,
לְשִׁמֵּעַ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּנְמַתְנוּ....
וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹל דְּבָרֵי
הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי, הִיטִיבוּ כָּל
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ (דברים ה', י"ח, כ"א, כ"ד)

אֵלֶּה דְּבָרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה
לְכַרֵּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב, מִלִּבְד
הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אֲתָם בְּחֵרֵב (דברים
כ"ח, ס"ט)

כָּכָל אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַם יְהוָה אֶלְקִיךָ
בְּחֵרֵב, בְּיוֹם הַקֶּהֱל, לֵאמֹר: לֹא אֶסָּף
לְשִׁמֵּעַ אֶת קוֹל ה' אֱלֹקֵי וְאֶת הָאֵשׁ

הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא אֶרְאֶה עוֹד, וְלֹא
אֲמוֹת. וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי: הִיטִיבוּ אֲשֶׁר

ידו של משה פרי "מטיילת" במעלה
ובמורד סולמות הצלילים בממדי
הזמן והמרחב של המוסיקה
במאמרו "חמישה מי יודע".

ישראל עזריה מביא ראיון עם
בנימין ויס, המשחזר את
ההיסטוריה של המושב וגם פותח
צוהר אישי מאלף על הישרדות
בתופת של הכיבוש הנאצי.

עבדכם הנאמן הכין מתאבן חלבי
לחג בסקירה מדעית/בריאותית על
הזמן והמקום לשתיית חלב,
במאמר "ולבן שיניים מחלב".

מלכה כהן מביאה תובנות מעשיות
בחינוך בין-דורי במאמרה "ממעמד
הר סיני ועד היום – חלקנו
בהעברת המסורת".

ובטור "אשה משכנתה" ממלאת
הפעם רנה רוזנברג את מקום
שכנתה ענת שטאובר, עם מתכונים
ללזניה ולסלמון שישאירו טעם של
עוד גם אחרי חג השבועות.

אסיים בתודה לאהרן שבו עבור
הסיוע בגרפיקה.

כהרגלנו, אנו מזמינים כתבים חדשים,
ובמיוחד צעירים, המעוניינים להביע דעה
או לשתף את הציבור במאמר או שיר פרי
עטם בגיליונות הבאים.

חג שמח לכל התושבים,

אלי רוזנברג

בשם מערכת ה"גמלידעה"

לעיני העדה

ביכורי קציר המקלדות

לפניכם הגיליון השלישי של
ה"גמלידעה". בהלכה נאמר
שהנהגה טובה שעושים שלוש
פעמים מוגדרת כנדר, אלא אם
מתנים מראש שיהיה "בלי נדר".
מערכת הגמלידעה בהחלט שואפת
להפוך את הזמני לקבוע, אך הואיל
והימנעות מנדרים היא בוודאי
הנהגה מומלצת - הריני מעיר
שעשינו זאת "בלי נדר"!

על אף הערת העורכים הזו, אני
שמחים מאד להציג בפני ציבור
הקוראים את גיליון חג השבועות
תשע"ג. כיאה לחג הביכורים,
הוספנו שני תכנים/מדורים חדשים:
מאמרה של מרים בר-לב "בחירות
לראש המועצה" יורה יריית פתיחה
לקראת עונת הבחירות הבאה עלינו
לטובה. מאמרו של אתי בקר פותח
את המדור הנוער עם "משקלו של
טוקבק". המאמר סוקר את
האתגרים וההזדמנויות הניצבים
בפני בני הנוער אל מול הקמים
עלינו במדיה האלקטרונית.

כבוד טוריניו ה"קבועים" כמובן
במקומם כתוב:

במאמרו "בהר מתוך האש"
מתמודד צקי שלו עם השאלה: לשם
מה נועד מעמד הר סיני?

ישראל עזריה מראיין

את בנימין וייס

באתי לביתו של בנימין וייס הצמוד לשטיבל הישן. לא באתי עם צרור שאלות כפי שמקובל, כי מתוך היכרותי אתו כמעט שלושים שנה, ידעתי שדי בשאלה אחת - ובנימין, או כפי שהוורטיקלים נוהגים לקרוא לו, 'בנימין', יגולל את סיפורו.

מי אתה בנימין וייס? או בעצם, מהו סיפור חייד?

נולדתי ב' בשבט תרפ"ב – 1922 בצ'כיה, ועברתי מסלול רגיל של לימודים ב"חדר" ובישיבה.

הפרק המטלטל בחיי החל בשנת 1941. כשהייתי בישיבה הלכתי לתת שיעור פרטי לילדים במשפחה יהודית אמידה. זה היה ביום שישי. באמצע השיעור נכנסו שוטרים הונגרים ולקחו את כל בני המשפחה להשמדה, ממני לקחו את התעודה והייתי צריך ללכת איתם. הייתי בבית הסוהר.

למשפחה זו שלימדתי את ילדיהם היה עו"ד, חבר יהודי דתי שהיה ביחסי חברות עם השליט ההונגרי דאז, הורטי. עורך הדין התקשר לשליט, הוזמן אליו, טס במטוסו הפרטי בשבת והשיג אישור לשחרר את המשפחה. המשפחה שוחררה וגם אני, אבל לא קיבלתי את התעודה שלי בחזרה. חשוב לציין שבאותם ימים החזקת תעודה הייתה חשובה מאוד.

התקשרתי לחבר שעבד אצל גסטטנר, בעל בית חרושת לבדים. הוא הציע שאסע לעיר מונקאץ' ומשם ברכבת לילה אליו לבודפשט. כך עשיתי, ושם פגשתי

בהר סיני. הקב"ה מצמצם את עצמו ויורד על הר סיני בהתגלות המונית חסרת תקדים, והתוצאה היא שיתוק ובעתה. זו אינה כפיות טובה או קוצר דעת, משל לבן המסרב לקבל מתנה נפלאה מאביו. העם נחשף בעוצמה לצורך בתפקיד הנביא, "וגם בך יאמינו לעולם". אדם ככל האדם הוא הכלי שדרכו הקב"ה מקרין את רצונו. לא אש

ולא עשן, אלא אמת אלוקית מדוברת. שליחות הנביא הופכת לדבר מובן מאליו וצרובה בתודעה הלאומית. הנביאים אכן מלווים את העם עד ראשית ימי הבית השני. נוכחות השכינה מצטמצמת אל בין הכרובים, ונחשף אליה רק הכהן הגדול וגם זאת רק ביום אחד בשנה. איזה ניגוד למעמד הר סיני! בעוונותינו, גם הנבואה פסה מן העולם, והקשר שלנו עם הקב"ה הצטמצם עוד יותר, לאמת האלוקית הכתובה במקורותינו. אך ראה זה פלא: אין החסך בהתגלות אלוקית ישירה וניסית משפיע כהוא זה על הברית שלנו עם הבורא זה אלפיים שנה. אכן, היטיבו אשר דיברו. הקב"ה השיג את מבוקשו. עם סגולה קשור לקב"ה בקשר שאינו תלוי בדבר, רק באמת האלוקית. כדברי מיכה הנביא: תִּתֵּן אֶמֶת לְעַקֵּב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם מִיְּמֵי קֶדֶם (מיכה ז', כ').

דברו. נביא אֶקִים לָהֶם מִקְרָב אֲחִיהֶם כְּמוֹךְ, וְנִתְּנִי דְבָרִי בְּפִיו וְדָבַר אֲלֵיהֶם (דברים י"ח, ט"ז-י"ח)

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, הִנֵּה אֲנִי בָּא אֲלֶיךָ בְּעָב הָעֶנָן, בְּעָבֹר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עֲמֹךְ וְגַם בְּךָ יֶאֱמִינוּ לְעוֹלָם (שמות י"ט, ט)

מה היתה מטרת מעמד הר סיני? המעמד נתפס בעינינו כשיא שאליו מובילים דברי ימי העם העברי מאז הכרת אברהם בבורא עולם ועד יציאת מצרים ביד רמה. אך מה היתה מטרת הארוע עצמו? שמא, כמשתמע משמות כ' ט"ז, היתה המטרה הפחדה הגונה של העם, בבחינת חינוך בדרך הקשה? הרי שחטא העגל יוכיח שהנסיון לא צלח. הקולות והאש הרשימו מאד את העם ברגעי המעמד, אך לא השאירו השפעה לאורך זמן שמנעה חטא. אם המטרה היתה מסירת התורה, הרי שלצורך כך בלבד היה המעמד מיותר: התורה אכן ניתנה בסיני - אך היא ניתנה שם למשה במשך 40 יום, ולעם ולמעמד לא היה כל תפקיד במהלך הזה. משה מעיד בדברים כ"ח, ס"ט, שהמטרה החשובה היתה כריתת ברית עם הקב"ה, בבחינת קבלת "נעשה ונשמע". אך ברור כי זו היתה ברית אחת מיני רבות שנכרתו מזמנו של אברהם אבינו ועד ערבות מואב בואכה ארץ כנען. מה ביקש אפוא הקב"ה, כביכול, "להשיג" במעמד הייחודי הזה?

רמז לכך ניתן למצוא בדברים י"ח: מצוקת העם משמיעת קול ה' באופן ישיר היא התוצאה העיקרית והמודגשת של ההתגלות הייחודית

יהודי מונקץ נושאים חפציהם על כתפיהם בעת הגירוש מהעיר

את החבר. במשך חודש גרתי אצלו עד שסידר לי תעודה. כעבור חודש הוצע לי לעבוד בגסטטור. באתי לפגישה עם בעל הבית והוא בחן את ידיעותי בגמרא: לימדתי שיעור במסכת שבת והתקבלתי לעבודה. כלומר, החלק החשוב בראיון הקבלה שלי לעבודה התבסס על ידיעותי ושליטתי בגמרא... למחרת התחלתי לעבוד, וכעבור שעה זומנתי לממונה. חששתי שיש בעיה ואולי לא אוכל להמשיך בעבודתי, אבל הוא ביקש שאמשיך בשיעור הגמרא שהתחלתי אתמול... וכך, משנת 1941 ועד 15.3.1943, למדתי בכל בוקר במשך שעה עם הממונה ושניים מהצוות שיעור גמרא במסכת שבת.

ב-15.3.1943 גויסתי לצבא ההונגרי. קיבלנו נשק, אך לאחר שבוע לקחו אותנו מאתנו ונתנו לנו את חפירה. זו הייתה פלוגה יהודית, הלכנו ממקום למקום וחפרנו לפי מה שקבע לנו הצבא הגרמני. הגענו לסטניסלב

בתחילת שנת 1944. שם היינו עד שהגרמנים החלו בנסיגה. בתקופה זו קיבלנו לאכול רק מרק דלוח, אבל מאחר שעבדנו בשדות עם האיכרים נהגנו גם לסחוב אוכל, בדרך כלל תפוחי אדמה, כדי לשרוד.

בחורף של תחילת 1944 הלכנו ברגל בגשם את כל הדרך עד למאוטהאוזן, ומשם לעיר האוסטרית גונסקירכן. כל הדרך הייתה זרועה בגוויות של יהודים שלא שרדו את המסע הרגלי ומתו ברעב ובצמא. ישבנו בגונסקירכן כחודש, ולילה אחד גילינו שהשומרים נעלמו. השומרים לוו בכלבים, והם נשכו חבר שלנו. כך, כשרצינו ללכת, החבר הזה ביקש להישאר כי לא היה מסוגל ללכת. הרמנו אותו והתחלנו לנוע. בדיוק אז הגיע קומנדקר אמריקאי ונסענו איתו לעיר האוסטרית נֶלְס. שמענו ברמקולים שמחזירים אותנו לצ'כיה.

מצאתי את שני האחים שלי, יוסף (ז"ל) וברוך, חזרנו הביתה ומצאנו בית הרוס. מצאנו חבילה עם תמונות של ההורים. מכל העיירה בת 80 המשפחות חזרנו בסך הכול 12 ילדים. יום אחד הגיעה אישה שבעלה היה עם הפרטיזנים ונהרג. היא סיפרה על קרובי משפחה שלי שחזרו מהשוואה למונקץ'. נסעתי למונקץ' לחפש אותם. הייתי שם שבת והוזמנתי לביתו של מי שלמים נעשה חמי. נשאתי את בתו ריצה (ז"ל) לאשה בשנת 1946.

החלטנו לחפש עבודה והגענו לעיר מוסט. התגוררנו בדירה ושם מצאנו תמונות שצילם גרמני, ובהן רואים כיצד מרכזים את היהודים, גברים נשים וטף, שיועדו להשמדה (התמונות נמצאות אצלי). הצטרפתי לבריגדה בצבא הצ'כי, כדי להגיע לארץ ישראל. אחרי שלושה חודשי אימון חזרנו הביתה לארגן את המשפחות, ואז קיבלנו תאריך לעלייה לארץ ישראל. הגענו ברכבת לאיטליה ומשם לאחר

הפלגה של עשרה ימים באוניית משא הגענו לחיפה.

גרנו במחנה עולים בחדרה. שתי משפחות גרו בצריף קטן. באנו ליבנה, קיבלנו אישור לדירה בגודל של חדר וחצי. בסוף שנת 1949 שמענו על משרד של הפועל המזרחי, שם רושמים את המעוניינים להקים את ביתם במושב. אז קראו לבית גמליאל יבנה ב'. אחרי שנרשמתי, ביקשו ממני לשמש כמזכיר

איזור בית גמליאל לפני הקמתה מימין-זרנוגה (איזור קריית משה)- קובייה (כפר גבירול)-יבנה מהמאה ה-19

של המושב.

בשנת 1950 החלו בבניית הבתים הראשונים. עד סוף 1950 נבנו 100 בתים, 93 לנחלות ו-7 לבעלי מקצועות. הדירות לבעלי המקצועות נבנו ברחוב שבמרכז, שם גם בנו צרכייה. בסוף שנת 1951 הכריזו על אכלוס הבתים. חילקו את הבתים בהגרלה בשתי קבוצות: למשפחות בעלות ילד אחד ניתן חדר וחצי (בלי חשמל, בלי שירותים ובלי מים זורמים), ולמשפחות בעלות שני ילדים ניתנו שניים וחצי חדרים. אחר כך בנו בית כנסת. בית הכנסת הראשון של המושב הוא המוכר כיום כמנחת ש"י. הייתי בקשר קבוע עם משרד הסוכנות ברחובות. יום אחד נתבקשתי להביא אישור מוועד המושב ולקבל הלוואה על

סך 10,000 לירות כדי לחבר את המושב לרשת החשמל. היו שני מתנגדים בוועד ואני נאלצתי לזייף שתי חתימות כדי לאשר את ההחלטה ולקבל את ההלוואה. בשנת 1954 נתקבל האישור, נערכה אסיפת חברים והיו הרבה שסירבו להתחבר לקו החשמל. כאשר המושב חובר לחשמל עשינו מסיבה גדולה.

בסוף שנת 1951 היה מבול, גשם ירד ללא הפסקה (זו השנה שבה ירד שלג בתל אביב). לא היה כביש והתנועה הייתה רק עם טרקטורים. ביום שישי בלילה ישבנו לסעודת ליל שבת בפחון ששימש כמטבח, והגיעו אלינו קצין וחייל עם נעליים על הכתף כי המושב היה מוצף והם הלכו במים. הם הציעו עזרה באספקת מזון למושב, וזומנו לפגישה עם מפקד בחיל האוויר. ביום ראשון, ליל ראשון של חנוכה, הגענו לתל נוף לפגישה עם עזר וייצמן מצוידים בתכנית של המושב, כי הצבא רצה להצניח אלינו מזון. קיבלתי ממנו פצצות עשן כדי לסמן למטוס היכן להצניח את המזון, ואכן המזון הוצנח בארגזי עץ. את המזון הבאנו לצרכנייה ושם חולק לחברים.

לאחר מכן זומנתי לירושלים ליוסף וייץ, כדי לתאם את סלילת הכביש מהכניסה ועד הצרכניה. זה היה כביש כורכר. בשנת 1961 הוא כוסה באספלט.

בסוף שנת 1954 התפטרתי מתפקיד המזכיר והתחלתי לעבוד כמרכז התרבות במועצה האזורית חבל יבנה. ראש המועצה דאז היה שלמה אפרתי, ז"ל. הוא הציע לי את

תפקיד מנהל החשבונות של המועצה.

אף על פי שסיימתי את תפקידי כמזכיר, עוד שימשתי בתפקידים שונים לטובת המושב. באמצע שנות השישים חשבנו שהגיע הזמן לבנות בית כנסת גדול. היינו זקוקים לתקציב לבניית ביהכ"נ, ולשם כך הלכתי לאחראי על המבנים הממשלתיים במשרד האוצר, אדם בשם שץ. הוא הפנה אותי לרב בית כנסת ביפו, הרב רחמני, אמרתי לו שאנחנו זקוקים ל-200,000 לירות. הגזמתי בכוונה כי היינו מסתפקים ב-20,000 לירות. והוא אכן אישר לי 20,000 לירות. בזמנו, יונתן יוסף היה המזכיר וסוכם על גבייה של 500 לירות מכל חבר. עם ההקצבה והסכום שנגבה מהחברים בנינו את בית הכנסת הגדול, שהושלם בשנת 1968. הוא נבנה כולו כיחידה אחת - האולם הראשי, עזרת הנשים ובית המדרש.

שימשתי במשך 35 שנה כמנהל חשבונות ראשי של המועצה האזורית (עד שנת 1987) ודאגתי להעברת תקציבים מוגברת מן המועצה למושב.

בתחילת שנות ה-90 החלה הרחבת המושב. ההרחבה החלה עם תכנון 18 יחידות באזור שמוכר היום כרחוב הרימון. כחבר ועד המושב באותם הימים נטלתי חלק בפרויקט. אחר כך פרשתי מתפקידי הציבוריים.

היום אני ה'אבא' של השטיבל הישן, שפועל בימי חול. אסיים בפרט מעניין: הריהוט המקורי של

השטיבל (לא מה שנמצא שם היום) נבנה מהעצים של הארגזים שהכילו את המזון שהצבא הצניח למושב!

אורח ימים ושנות חיים

**"...ולבן שיניים מחלב"
(בראשית מט', יב')**

אלי רוזנברג

מאכלי חלב הם סימן היכר של חג השבועות. הסברים רבים ניתנו למנהג, ביניהם: היעדר כלים כשרים לאחר מתן תורה גרר אכילת מוצרי חלב, הר סיני כונה "הר גבנונים" (מלשון גיבנת או קמרון, אך מזכיר גם את המילה "גבינה"), וכן בפסוק המתאר את הבאת שתי הלחם מקציר החטים החדש נאמר: "וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם" (במדבר כח', כו'), ראשי התיבות מאייתים את המילה "מחלב". התורה, שניתנה בשבועות, נמשלה לחלב בפסוק "דבש וחלב תחת לשונך".

חלב הוא מזון יוצא דופן: הוא אמנם המזון הבלעדי בתקופה הראשונה של החיים בבני אדם, כבכל היונקים, אך אינו חלק מהתפריט של מיליארדי בני אדם מבוגרים ביבשות שונות. מהי סיבת חשיבותו, עבור אילו גילאים, ומה מקור הרתיעה/ההינזרות ממנו? האם, בכל זאת, יש מקום להעשיר את הברות (הדיאטה) שלנו בחלב גם מעבר לחג השבועות או להלבנת הקפה?

חלב אם ניחן בהרכב אבות מזון – חלבונים, שומנים ופחמימות – וכן במינרלים כמו סידן, המותאמים להפליא לצרכי היילוד. הקולוסטרום, החלב הראשון המופרש לאחר הלידה, עשיר במיוחד בנוגדנים ובמרכיבים אחרים המשלימים את מערכת החיסון המתפתחת של היילוד. כמו כן, יש בו מרכיבים כמו חומצות שומן ארוכות רב-בלתי-רוויות (long-chain polyunsaturated fatty acids) המסייעות להתפתחות השכלית של תינוקות. גם החשיפה הממושכת לאם עצמה במשך ההנקה מיטיבה, כמובן, עם ההתפתחות הפסיכו-חברתית של הילד.

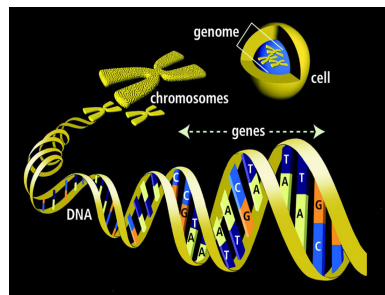
מחקר אוסטרלי עדכני עקב אחר כ-3000 נשים לאורך שלוש שנים ובחן את הקשר בין משך ההנקה לבין אבני דרך התפתחותיות לאורך התקופה בילדים. נמצא כי בילדים שינקו במשך ארבעה חודשים או יותר, התפתחות התפקוד העצבי הנדרש לפעולות עדינות וכן כישורי התקשורת היו טובים יותר בגיל שלוש שנים לעומת אלה שינקו פחות מארבעה חודשים. במחקר מסכם אחר נמצא היתרון ה"קל" הבא: נצפתה הפחתה של 15% בשכיחות משקל יתר בקרב ילדים שינקו.

גיל ה"עשרה" ומבוגרים

מן ההיגיון לצרוך חלב כדי לתרום סידן לחיזוק צפיפות העצם. יש גם תמיכה מחקרית לכך: בדיקה של כ-200 בנות בגיל העשרה גילתה קשר בין צפיפות העצם לבין היקף צריכת החלב שלהן (אך לא עם היקף הצריכה שלהן של מזון עתיר סידן אחר).

עם זאת, הנושא מורכב יותר. כדי להתקדם נתעמק קצת בהבנת מנגנון הפעולה של מרכיב חיוני בספיגת הסידן בגוף: ויטמין D. ויטמין זה עובר מהדם לתוך תאי המעי ואף חודר אל תוך גרעיני התאים, שבהם מצוי המטען הגנטי של התאים, הכרומוזומים.

אלה מכילים שלל עצום של "אבני יסוד" – הם הגנים המכילים את התבנית לייצור החומרים שהגוף זקוק להם כדי למלא את ייעודו. ויטמין D נקשר לגן הייעודי שלו (קולטן ויטמין D), אך כדי שגן זה ישלים את מלאכתו, הוא זקוק לסיוע מגן אחר סמוך¹. מחקרים גנטיים גילו שלאורך ההיסטוריה האנושית עבר הגן הזה תשנית (מוטציה/שינוי פנימי), כך שכיום הוא קיים בשלוש גרסאות או זנים: G/G, G/A, A/A. מסתבר ש-70% מאוכלוסיית אירופה נושא את הזנים G/G או G/A בעוד שאר ה-30% מאוכלוסיית אירופה וכן כמעט כל אוכלוסיית אסיה וכן אפריקאים הבאים מהאזור שמדרום למדבר סהרה נושאים דווקא את זן הגן A/A.

מחקר שעקב אחר צריכת החלב וצפיפות העצם של בנות גיל העשרה באירופה מצא, שבנות נשאות של הזנים G/A או G/G היו זקוקות להרבה יותר חלב מדי יום כדי לשמר את צפיפות העצמות שלהן לעומת בעלות זן A/A שהסתפקו בפחות חלב.

¹ המכונה גן מקדם קולטן וויטמין D (Vitamin D receptor promoter gene)

מכאן ניתן להסיק, שהתשובה לשאלה שהצגנו לגבי חשיבות שתיית החלב בגיל העשרה היא מורכבת יותר משהנחנו תחילה, והיא שאלה של גיאוגרפיה ואף גנטיקה!

נוכחנו לדעת, שביבשות שלמות

(אסיה ומרבית אפריקה) יכולים בני נוער להסתדר בלי חלב או עם מעט חלב, בעוד שבמרבית אירופה שתייתו דווקא כן חשובה. נראה שמידת החיוניות של החלב בתפריט היומי מותאמת להפליא להתפתחות אבולוציונית אחרת: היכולת לעכל את החלב, או ליתר דיוק, את דו-הסוכר שבו, הלקטוז (lactose), בעזרת אנזים הלקטאז (lactase), ככל שמתבגרים.

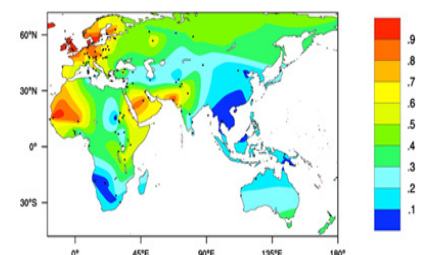
בעוד שכמעט כל תינוק בעולם נולד עם היכולת לייצר את האנזים הזה, מסתבר שמעל ל-90% מהאוכלוסייה המבוגרת בחלקים של אסיה ואפריקה איבדו יכולת זו (כלומר הם בעלי אי-סבילות ללקטוז). להשוואה, באזור ים התיכון אפשר להציג את סיציליה, בה 71% מהמבוגרים אינם מסוגלים לעכל את הלקטוז. לעומת זאת, בצפון אירופאים רק 5% סובלים מהבעיה. לשמחתנו, בחודש אפריל השנה פרסמו חוקרים ישראלים מאוניברסיטת אריאל מחקר שבדק את הסבילות ללקטאז בקרב אוכלוסיות יהודיות מגלויות שונות:

אשכנזי, מרוקו ועיראק. מסתבר שבין 82-93% אינם מעכלים היטב את הלקטוז, כאשר החסר אכן שכיח יותר בקרב יוצאי עיראק ופחות בקרב יוצאי אשכנזי ומרוקו. למי שמופתע אודות ה"צפוניות" של המרוקאים בסוגיה זו, אפשר לטעון שמוצא חלק מגלות מרוקו הוא מגלות ספרד ואף צפונה משם. כפי שלמדתי מד"ר אבשלום קור באחת מפינותיו ברדיו, השם הצפון אפריקאי הלא נדיר "אשכנזי" מעיד על המוצא המקורי של המשפחה. בהקשר זה נזכיר

גם את ההגירה הידועה שהתרחשה בקרב יהודי אשכנז לספרד (כדוגמת הרא"ש).

כיצד אפשר להסביר את השונות הגנטית הגיאוגרפית הזו? משערים שעד לפני כ-10,000 שנה אכן לא נמצאו מבוגרים שיכלו לעכל את החלב. אחת ההשערות המובילות טוענת, שבאותה עת בקרב האוכלוסייה האירופית עלתה חשיבות החלב ומוצריו כמרכיבים חשובים בסל המזון. ככל הנראה גרם הדבר ליתרון הישרדותי של אותם בני אדם שניחנו ביכולת הגנטית לעכל את החלב. כך התרבו בעלי הגן השומר על היכולת הראשונית לעכל את סוכר הלקטוז בחלב. אגב, כתוצאה מהשכיחות הנמוכה מאד של בעיית אי-הסבילות ללקטוז בקרב צפון אירופאים, אשר היוו את עמוד השדרה של הרפואה המערבית המודרנית, ארכו שנים עד שרופאים מאסכולה זו אבחנו את התופעה במדויק! במקביל, אפשר להתנחם בעובדה שהסבילות ללקטוז עודדה את פיתוח מגוון הגלידות הטעימות שאנו כה נהנים מהם בימי חול ובמיוחד בחג השבועות.

מפת הסבילות ללקטאז (אדום- סבילות גבוהה)

ולסיום מספר עצות מעשיות בנדון:

1. בעת מחסור באנזים הלקטאז, חלב שאינו מעוכל נכנס למעי הגס ומפורק, בין היתר, לגז מימן ע"י חיידקי המעי. משם הוא נספג לדם ונפלט מהריאות. כך, אפשר לאבחן

את הבעיה ע"י שתיית חלב, המתנה ובדיקת אחוז המימן באוויר הננשף.

2. יש הבדלים בין-אישיים וכן תוך-אישיים בסבילות, בהתאם למצב בריאות מערכת העיכול שלנו.

בחלק לא מבוטל מהנשים בעלות אי-סבילות ללקטוז, חוזרת אליהן יכולת זו בעת היכנסן להריון. אכילת כמויות קטנות ושילובן עם מזון אחר בארוחה עוזרים להקטין את הסיכון להופעת כאבי הבטן/נפיחות האופייניים למצב.

3. מוצרי חלב שעברו תהליך תסיסה, כמו יוגורט, או שעברו תהליך עיבוד או התיישנות כמו גבינות קשות, מכילות הרבה פחות לקטוז ולכן יתכן מאד שאף בעלי אי-סבילות יוכלו ליהנות מהם.

4. אם בכל זאת חשקה נפשכם ואין לכם די לקטאז טבעי - אפשר לרכוש כמוסות, טבילות או אבקת לקטאז כדי להשלים את החסר במערכת העיכול, או כדי להמיר את הסוכר הלקטוז בעודו בכוס לסוכרים יותר עכילים.

שנוזה כולנו ליהנות מכל פירות ארצנו, שהיא זבת חלב ודבש!

הן ושכל טוב

חמישה מי יודע?

משה פרי

נכון, כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התשובה הרגילה... אך האם גם הקשר החשוב של

המספר הזה לעולם המוסיקה מוכר לכל?

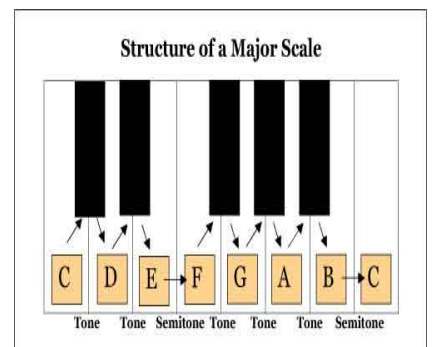
קצת טריוויה כרקע: המוסיקה, כידוע, מורכבת מצלילים, ואופיה של יחידה מוסיקלית נגזר בין השאר מסולם הצלילים שאליו שייכים הקולות המופיעים במנגינה. גם מי שאינו מתמצא בתיאוריה מוסיקלית שמע מן הסתם את המושגים "מז'ור" ו"מינור", ולפחות מילולית מובן לנו שמדובר בסדרות צלילים שמהן מורכבת המוסיקה. שני האחרונים – הסולמות המפורסמים בני 7 הצלילים – ידועים כסולמות השולטים בימינו במוסיקה המערבית.

עד המאה ה-17 לערך היה במוסיקה המערבית שימוש רווח בסולמות בני 7 צלילים (מודוסים), אך לצד המז'ור והמינור היה נפוץ שימוש גם במודוסים אחרים. לכל מודוס יש שם. הנפוצים - הנקראים דורי, פריגי, לידי, מיקסולידי, אאולי - כולם רצפים של 7 צלילים בתחום האוקטבה, והם שונים זה מזה בכך שבכל אחד סדר אחר של מרווחים בין הצלילים (בדיוק כפי שהמז'ור והמינור שונים זה מזה).

כשאנו אומרים שמוסיקה מסוימת בנויה על בסיס מודוס מסוים, אין זו קביעה תיאורטית בלבד, אלא מאפיין בעל משמעות לגבי התחושה מוסיקלית שהמנגינה יוצרת. לדוגמה, נשים לבנו להבדל בין מז'ור למינור. זמזמו נא באוזניכם שלושה המנונים מוכרים: האמריקאי, הצרפתי והישראלי. האמריקאי והצרפתי נשמעים חגיגיים ומלאי הוד והדר. הישראלי משרה תחושת געגועים, ואולי אפילו עצבות יהודית שבעומקי הלבב פנימה... וכמובן, ניחשתם נכון:

שלושת ההמנונים האלה הם דוגמאות של מנגינות המיוסדות באופן **מובהק** על הסולמות המזירי והמינורי. האמריקאי והצרפתי – מזירי, הישראלי – מינורי.

כך, גם המודוסים האחרים יוצרים אופי של מנגינה. המודוס הפריגי, למשל, נפוץ בשימוש במנגינות ממקור סלאבי ומזרח אירופי, ובתת-גרסה שלו – הידועה בכינוי "מודוס אהבה רבה" – הוא מעניק למוסיקת החזנות המזרח האירופית את טעמה המיוחד. שוב, הדברים הם בעלי משמעות לאו דווקא עבור מוסיקאים תיאורטיקנים מומחים אלא לכל אדם מן הישוב המאזין למוסיקה. כאשר אנו שומעים מנגינה ומהרהרים לעצמנו: זה נשמע לי "כזה" יהודי / מזרח אירופי – מה שמתרחש בתודעתנו הוא שמוחנו זיהה (גם בלי להיות ד"ר למוסיקה ומבלי להכיר את המושגים בשמותיהם) שהמוסיקה מבוססת מודוס פריגי. וכהנה דוגמאות לרוב.

מה מתרחש במוחנו כאשר אנו מזהים מוסיקה סינית? מוסיקה אתיופית? (וכדרכנו נתעקש: **כל אחד יזהה!**) – ובכן, מתברר שהתודעה המוסיקלית, המפותחת להדהים, שהוענקה לנו, מזהה במקרה הזה את הקשר לסולמות צלילים מסוג שונה. סולמות אלו

הם הסולמות הפנטטוניים (Pentatonic). לשם המפואר הזה יש משמעות פשוטה בתכלית: אלו הם סולמות בני 5 צלילים בלבד. Penta ביוונית = 5.

אצל עמים רבים ובתרבויות עתיקות רבות המוסיקה מבוססת על סולם בן חמישה צלילים. רשימה חלקית בלבד: מוסיקה סינית, יפנית, סקוטית, אתיופית, שירי עם אמריקניים, מוסיקת עם הונגרית, מוסיקה קלטית, יוונית עתיקה, מוסיקה מדרום אלבניה, מהאיים הפיליפינים, מתאילנד, מוויטנאם, מוסיקת גוספל, ועוד מקורות מוסיקליים לרוב!

מהי הסיבה לתפוצה הרחבה כל כך של הסולמות הפנטטוניים?

אחת ההשערות מעניינת בפשטותה: יוצר האדם נתן לנו חמש אצבעות. כלי המוסיקה שהתפתחו בתרבויות העתיקות, הותאמו לצורך להחזיק ביד אחת ולנגן בחמש אצבעות. כך בכלי מיתרים וכך בכלי נשיפה, שבהם נוקבו חמישה נקבים עבור חמש אצבעות, שהרי אין טעם ביותר מכך. אך האומנם אין כאן יותר מסתם סיפור על מגבלה גופנית טכנית שהשפיעה על התפתחות המוסיקה?

פיסקה שאפשר לקרוא ברפרוף ☺: כמו כל דבר מורכב שאפשר לסבך עוד יותר... מתחלקים הסולמות הפנטטוניים לסוגים שונים רבים. ביניהם יש סולמות המיטוניים לעומת סולמות אנ-המיטוניים.

אותנו מעניינים בעיקר האחרונים ונסתפק בהבהרה, שמדובר בסולמות שאין בהם מרווחים קטנים מטון שלם. תכונה זו מחייבת פריסה מסוימת של הצלילים – לא נאריך... מה שכן חשוב לדעת הוא ש: יש בעיקר 2 סולמות פנטטוניים אנ-המיטוניים,

והם אלה המייצרים בתודעתנו את התחושה של מוסיקה סינית או מוסיקת כפר אתיופית.

יצא במקרה שהסולמות הספציפיים הנ"ל מורכבים בדיוק מסדר הצלילים של הקלידים השחורים בפסנתר. ניתן כמובן לנגנם באמצעות הקלידים הלבנים כשם שניתן לנגנם בכלים אחרים לגמרי וכשם שניתן לשיר אותם בקולנו. כלומר, הקלידים השחורים הוזכרו כאן רק כדי שאם במקרה איננו יודעים לנגן אותם במדויק ☺, אזי אל הפסנתר נחיש פועמינו ונדע שאם נפרוט על השחורים בלבד – הנה לנו מוסיקה פנטטונית **אסלית**.

והנה, מתברר שלרצף הצלילים הנ"ל יש תכונות אופי מיוחדות במינן! תנו לילד פועט (או כל אדם חסר השכלה מוסיקלית כלשהי) לשבת ליד הפסנתר ולקשקש ככל העולה על רוחו, ובתנאי שיפרוט על הקלידים השחורים בלבד. הקשיבו במשך כמה דקות. איך זה נשמע? היה מקום לצפות שפריטה חסרת כל ידע וכוונה תייצר כיעור צלילי, דיסוננסים צורמים ותחושת גוברת והולכת של מיאוס ומטרד, או שעמום במקרה הטוב. תודו שזה נשמע אחרת!

כמובן, נראה שלא נוכל לתאר את התוצאה כחווייה מוסיקלית עילאית, אך לא נגזים אם נאמר שיחסית לציפיות

לקראת חג מתן תורה

ממעמד הר סיני ועד היום –
חלקנו בהעברת המסורת

מלכה כהן

יא וְהָיוּ בָנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כִּי בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי יָבֵד ה' לְעֵינַי כָּל-הָעָם עַל-הָרֹאשׁ
סִינִי.

טז וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיט הַבָּקָר, וַיְהִי
קָלִת וּבְרָקִים וַעֲנָן כָּבֵד עַל-הָהָר וְקָל
שֹׁפָר חָזַק מְאֹד, וַיַּחֲרֹד כָּל-הָעָם אֲשֶׁר
בַּמִּחָנֶה. יז ... וַיִּתְּצוּ בְּתַחֲתֵית
הָהָר. יח וְהָרַסְנִי עֲשׂוֹן כְּלוֹ, מִפְּנֵי אֲשֶׁר
יָבֵד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ, וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֲשׂוֹן
הַכֶּבֶד, וַיַּחֲרֹד כָּל-הָהָר מְאֹד. יט וַיְהִי
קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזַק מְאֹד, מִשָּׁה יִדְבָּר
וְהָאֱלֹקִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. (שמות יט)

יום מרומם, מרטיט ומפחיד מאד, החל
מן הבוקר. כולם מצטופפים בתחתית
ההר, מחכים לאלקים שיירד אל העם.
מפגש חזק ועוצמתי מאין כמוהו, מלווה
בתופעות טבע מדהימות. שלשה ימים
מחכים לרגע המכונן הזה. כולם שם, עד
אחרון התינוקות, ואפילו נשמותינו שלנו
קשורות ברגע המדהים והמשפיע הזה,
לשמוע קול ה'.

א וַיִּדְבָּר אֱלֹקִים אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לְאַמֵּר: ב אֲנִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם מִבֵּית עֲבָדִים.
(שמות כ)

זאת היתה ההתחלה של העברת
המסורת מאב לבן לאורך הדורות, בכל
שנות הגלויות השונות, ועד החזרה לארץ
האבות, עד לימינו אנו.

הוא האמין שסולם זה מתחבר
לנטייתם המוסיקלית הפנימית

הטבעית של הילדים, ולכן הוא
הסולם המתאים עבור צעדיהם
הראשונים ביצירת מוסיקה.
לשיטתו, העיסוק במוסיקה בסולם
זה מתאים להתפתחות המוסיקלית
של כל ילד במיוחד לאור העובדה
שטבעו של הסולם, כפי שהוזכר
לעיל, הוא כזה שאינו מאפשר לבצע
"שגיאות" הרמוניות.

גם בשיטות לימוד אחרות מושם
דגש על הסולם הפנטטוני. כך
בשיטת הלימוד של המלחין ההונגרי
זולטן קודאי וכך גם כחלק מתפיסה
חינוכית רחבה בחינוך
האנתרופוסופי. החלק המוסיקלי
של תוכנית הלימודים בחינוך זה
מבוסס על התחלה עם הסולמות
הפנטטוניים בלבד והוספה
הדרגתית של צלילים נוספים לסולם
לאורך שנות הלימוד.

אמנם מדובר על חינוך מוסיקלי
בגיל הרך, אך מבית מדרשו של רבי
עקיבא אנו למדים כי אף פעם לא
מאוחר ... קדימה! חפשו בחנויות
את הלהיט החדש: קסילופון
פנטטוני! ☺

הרמוניים, מוסיקה שאפשר
להמשיך להאזין לה ואפילו לזכות
לרגעי הנאה.

יש משהו בקשר המיוחד בין
הצלילים בסידור הפנטטוני
הספציפי הזה, המעניק לסולם
פשטות ושלמות ויוצר תחושה של
התאמה עבור כל הצירופים
האפשריים של הצלילים בסולם.
כלומר, ניתן לקבוע באופן רדיקלי
למדי: הילד המנגן בעצם אינו
מסוגל לבצע "שגיאות" הרמוניות!

אז אולי זה משהו יותר עמוק
מהקטע הזה עם חמש האצבעות?
אולי הפנטטוני הוא פשוט המבנה
היסודי, הקמאי, הראשוני והשלם
של המוסיקה הטהורה? ואולי זו
הסיבה שסולם הצלילים הזה,
דווקא הוא, "תפס" אצל תרבויות
רבות שונות ורחוקות זו מזו על פני
הגלובוס?

מעניין לדעת שיש כאלה שלקחו את
הרעיון המובא כאן צעד אחד
קדימה ובנו על פיו אסטרטגיות של
חינוך מוסיקלי.

קרל אורף (Carmina Burana...)
פיתח שיטת חינוך מוסיקלי
המאמינה בטיפול יצירתי
ויכולות אימפרוביזציה אצל ילדים
מגיל צעיר. ברוח שיטתו מומלץ
להסיר בשלב הראשון מכלי
המוסיקה חלק מן הצלילים
(לדוגמה – קסילו פון ניתן לפירוק)
ולהותיר רק את הצלילים השייכים

השיטה הזו ממשיכה גם בבית הספר, בו ילמדו לשיר את סדר המשניות, ולאחר מכן את הגמרות.

"יגדיל תורה ויאדיר".

ילדים יונקים אמונה, תורה ומסורת מחיי היום יום בבית.

כמו שאמר הרב **שלימה זלמן אוירבך** זצ"ל: סבתא שלי הכינה בכל שבת **סלט ביצים**. זו תורה בשבילי. זו מסורת שקיבלתי ממנה, ולא אשנה בה דבר, וכך ילדיי.

חיזוק הקשר לתורה בחטיבת הביניים

נערכות תחרויות בנושאים שונים, כגון יצירת כלי המשכן, בקבוצות. כל 3 בנים יבנו כלי אחד מתוך הכלים: ייצרו מעץ את חלקי הארון המצופים בזהב, יעצבו את הכרובים והבדים. או אז ייכנסו לאולם הישיבה, "בכתף ישאו", ויתחרו על העיצוב הטוב ביותר.

ההנחיות יהיו: קריאה במפרשים, הכנת שרטוט הארון בקנה מידה, תכנון וביצוע מעשי.

קריאה בתורה, שהיא האתגר של בני המצווה, אינה חייבת להיות חד פעמית. אמר האבא: "סבא שלי אמר לי: כדאי לך ללמוד לקרוא בתורה, זה חשוב לחיים", לכן "אני מעודד את בני ללמוד לקרוא בפרשיות התורה. הוא ובני דודו

אמונתך". הורינו הקימו את המדינה, שגם היא נס בפני עצמו, ואנו קיבלנו את דרך אבותינו אשר הועברה מאבותיהם.

אנו נהנים בהתפעלות מהצמיחה ומההתקדמות במדינה.

ילדינו שנולדו אל המוכן, אותם צריך להפעיל ולרגש מחדש.

אנסה לתת טיפים אחדים, כפי שניתנו מאנשי חינוך דגולים, בנושאים אלו.

העברת המסורת בגני הילדים

עד היום זכורות לטוב הגננות שנטעו בנו לראשונה דרך סדר היום, עם התפילה הרעננה בבקר, דרך לוח הזמנים היהודי, את הקשר למקורות. כאן באה הפתעה

בימינו: "**גרסא דינקותא לא**

משתכחא". בגני הילדים בשומרון

אין "סתם" סיפור תורה, אלא

הכרת סדר הפרשיות כולן בכל

חומש וחומש. הדבר נעשה

באמצעות **מנגינה**. כך חוזר הילדון

בן ה-4 הביתה בשירת סדר

הפרשיות בחומש "בראשית",

ולאחר מכן פרשיות "שמות",

"ויקרא", והנה הגענו ל"במדבר".

החומש מוצג על ענייני העיקריים

בצורה מושכת. תקליטור הפרשיות

מתנגן ברקע... "הופ אני יודע, ויש

לי במה להשוויץ לסבא וסבתא".

גני הילדים האלה פועלים על פי השיטה של הרב **יצחק שרביט**, איש חינוך דגול, מהיישוב **כוכב יעקב**.

הניסים הגלויים של מעמד הר סיני אינם נגלים לעינינו היום, וכך נותר התפקיד שלנו, כחוליה בשרשרת הדורות, להעביר את המסורת.

"משה קבל תורה מסיני ומסרה .."

כיצד אנחנו משתדלים לחנך ולגדל

על ברכי המסורת המיוחדת אותנו

כעם, בהיותנו "ממלכת כהנים וגוי

קדוש"?

אין לנו ניסי המדבר, ולא ייחודם של הנביאים. אנחנו מתמודדים עם עליות ומורדות של ההיסטוריה.

עכשו תורנו כהורים "להוציא

שפנים מן הכובע" כדי לקיים

תפקיד זה של העברת המסורת,

באופן שיתקבל על ידי בנינו ובנותינו

- דור אשר חוקר כל דבר ורוצה

להבין ו"להתחבר".

כיצד נפתח אהבה לספר הספרים?

לערכי החסד הטמונים בו? כיצד

נפתח אמונה בדור שהתשובה "ככה

זה" אינה מקובלת עליו?

אנחנו, ההורים, גדלנו בדור שראה

בנס ההישרדות לאחר השואה, בנס

"ההשגחה הפרטית", ובאמונה

שהחזיקה את האדם ברגעי משבר

קשים. בוודאי שנעריך בכל יום את מילות התפילה "מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמתי בחמלה. רבה

קוראים בתורות בכל שבת, בבית הכנסת של הסבא שלהם, שאין בו בעל קורא".

כך הוא משלב את הערך של הקריאה בתורה עם מעשי חסד.

"בכל דרכיך דעהו..."

חיבור בין הכתוב לבין חיינו העכשויים, ולערכים שאותם אנו רוצים להנחיל.

לדוגמה: הקרב של ברק בן אבינעם נגד סיסרא לא צריך להיות משהו ארכאי מתקופת השופטים, אלא מהלכי קרב שמתעניינים בהם גם קצינים ומג"דים בצה"ל. לוקחים את הבן שזו היא הפטרת שבת בר המצווה שלו, לתצפית ולניתוח הקרב במקום התרחשותו, ומסבירים על המרחב, תנאי השטח והטקטיקה, בעין של היום.

בתיכון

ראש הישיבה או רב-דיין אורח ילווה את סוגיות הגמרא המפולפלות אחת לחודש, וכך ילמדו ממקור ראשון, כיצד הן באות לידי ביטוי בחיינו היום.

תורה, שהיא חסד, צריכה להיבנות על ידי חסד. זה הדבר שמייחד את עם ישראל – מדינת הגמ"ח.

התנדבויות נוער בשנה של מחויבות אישית לפרט ולקהילה – ערך יסודי בבית הספר התיכון. דוגמה: התנדבות במד"א, היכולה מן הסתם להוביל ללימוד מקצוע אחות, או להיות חובש בצה"ל.

לסיכום -

"לכו בנים שמעו לי", יהי רצון שיצליח ה' את דרכנו, וגם לאחר שילדינו ייצאו

מהקן החם והמגונן של ההורים וילכו לדרכם, ימשיכו את חייהם בתורה ובאמונה, וינחילו את כל זאת לילדיהם אחריהם.

תן דעתך

"וכל העוסקים בצרכי

ציבור באמונה..."

מרים בר-לב

עומדים אנו לבחור ראש מועצה חדשה/ה בעוד מספר חודשים.

ראש המועצה הנוכחי, ביני, המכהן בתפקיד קרוב ל-20 שנים, יסיים את הקדנציה הנוכחית, ויהיה על תושבי המועצה, כאמור, לבחור בחדשה/ה.

על תושבי בית-גמליאל, שהוא אחד היישובים הגדולים במועצה מבחינת מספר התושבים, לחשוב ברצינות רבה במי הם מעוניינים לבחור כראש מועצה חדשה/ה.

התפקיד דורש בראש וראשונה אמן מלא של חיבור התושבים בנבחרות. חשוב ביותר שמי שייבחר/תיבחר לתפקיד ידע/תדע לנווט בשום שכל

את נבחרי המועצה המייצגים את יישוביה, כדי שהמועצה תיתן את השירותים המרביים לרווחת כל התושבים בהתאם לצרכים של כל אחד מהיישובים.

כידוע, התמיכה ממשרדי הממשלה למועצות האזוריות (וגם למקומיות ולאחרות) הולכת ומצטמצמת, כמעט בכל שנת תקציב. המועצה צריכה לממן את רוב השירותים לתושבים מהמיסים שהיא גובה מהם, שהם בעיקר מיסי הארנונה והביוב, בתוספת הכנסות שיש לה ממקורות שונים, כגון מאזור התעשייה שבתחומה.

בדרך כלל המועצה מעבירה תקציב ליישובים בהתאם למספר התושבים שבכל יישוב ובהתאם למיסים שהיא גובה מכל יישוב. תהליך זה צריך להתבצע בשקיפות ובדייקנות מרבית.

המועצה מאצילה את הסמכויות לוועדים המקומיים כדי שישתמשו בכספי התקציב בהתאם לצרכים של כל יישוב. הסמכויות המועברות לוועד המקומי של בית-גמליאל כוללות, בין היתר, את אלה: תאורת רחובות, גינון, שירותי שמירה, תרבות, שירותים קהילתיים, תחזוקת מערכות ביוב ומים, גביית מיסים וטיפול בפיגורים בתשלום והצמדה כחוק.

שירותים שאינם כלולים ברשימה זו מתבצעים ישירות על ידי המועצה. לדוגמה: חינוך לא פורמאלי, תמיכה במרכז יום לקשיש, פינוי זבל.

התושבים של כל יישובי המועצה
מצפים שהמועצה והוועדים
המקומיים אכן יתנו את מרב
השירותים הדרושים להם, כדי
שתהיה להם איכות חיים מעולה
במקום מגוריהם.

מהידוע לנו וגם מהמוצהר על ידי
המועצה, המועצה משקיעה ושמה
דגש מיוחד בשירותים שהיא נותנת
לחינוך הפורמאלי והבלתי פורמאלי
של הילדים והנוער וכן בטיפול
בתושביה הוותיקים והמבוגרים.

יש בדגשים אלה מחשבה נכונה,
כיוון שעתידם של יישובי המועצה
ושל המדינה הוא בילדים ובנוער
מחד גיסא, ומאידך גיסא הטיפול
בתושבים הוותיקים המבוגרים,
אשר עמלו לפתח את היישובים בכל
שנות עבודתם, ראוי וחשוב ביותר,
כמצווה עלינו: "והדרת פני זקן".

קיימת, כמובן, חשיבות רבה לתת
שירותים מותאמים גם לכל
התושבים בגילאי הביניים, ואנו
מצפים מהמועצה שתדאג גם לכך
בצורה היעילה ביותר.

ההיסטוריה של ראשי המועצה שלנו
מראה שעד כה ראשי המועצה
שכינהו בתפקיד היו מקבוצת יבנה,
מנר-גלים ומבני-דרום. אולי הגיע
הזמן שגם נציגה/ראויה מבית-
גמליאל, שכולנו רואים ב/ה
נאמן/ה עלינו, יכהן/תכהן בתפקיד
חשוב זה.

רצוי מאוד שנושא בחירת ראש
מועצה חדשה יהיה בשיח הציבורי
של תושבי המושב, כדי שנתכונן
לבחור את המתאים/ה ביותר
לתפקיד.

בן ב"ג בלוג

משקלו של הטוקבק

איתי בקר

השבוע קראתי על ספר חדש,
"סינדרוס אוסלו", שטוען
שהישראלים הם חבורה של חולי
נפש המסוכנים לעצמם. הסופר הוא
קנת לוין, ולדבריו אנו חולים
בתסמונת האופיינית לילדים שעברו
התעללות: הם מאשימים את עצמם
בתוקפנות המופנית כלפיהם. כמו
אוכלוסיות אחרות במצור מתמשך,
אנו מאמצים את ההאשמות
שאויבינו מפנים אלינו, יהיו
האשמות אלה מעוותות ככל שיהיו,
ואנו מקווים שאם נאמין להאשמות
ונשנה דרכינו – יונח לנו.

לוין מביא דוגמה מהסכמי אוסלו,
שבהם לטענתו: "הישראלים
האמינו שאם יתנו מדינה
לפלסטינים יסתיים הטרור
והפלסטינים יניחו להם. כמו ילדים
שאב שיכור או אם פסיכוטית
מתעללים בהם, הם בוחרים
להדחיק את העובדה שנוהגים בהם
ברשעות לא מוצדקת, ונצמדים
לאמונה שאם יגלו רגישות לרצונות
ההורה המתעלל, הם ישנו את
התנהגותו ויזכו בחיים נעימים.
התופעה ידועה היטב בעולם
הפסיכיאטריה".

קנת לוין הוא פסיכיאטר שמלמד
פסיכיאטריה באוניברסיטת
הרווארד ובעל תואר במתמטיקה,
תואר בספרות אנגלית, הוא ד"ר
לרפואה וגם ד"ר להיסטוריה.

ועכשיו לסיבה שבגללה אני מספר על הספר
הזה: בשיטותי ברחבי האינטרנט פגשתי
בהמון דעות מהעולם
המערבי בקשר לסכסוך הערבי-ישראלי,
רובן המוחץ הוא אנטי-ישראלי לחלוטין.
ברובן אפשר להבין כבר מהשורה השנייה
שכותב הדעה הוא בור בנושא, שלא רואה
את התמונה המלאה של הסכסוך, וניזון
בעיקר ממדיה שמציגה את ישראל בצורה
מאוד לא אובייקטיבית (מקבוצות פרו-
פלסטיניות בפייסבוק ועד CNN). אני מניח
שרוב האנשים לא טיפשים, הם פשוט לא
מודעים לרוב המידע הרלוונטי לנושא
שעליו הם מדברים, כך שאפשר אפילו
להמר על כך שאחוז גדול מהם היה מצדד
בישראל אם היה מודע לתמונת המצב
האמיתית והמלאה של הסכסוך.

לכן דעות כמו של קנת לוין נדיר לפגוש,
והחלטתי להביא אותה במיוחד כי היא
נכתבה ע"י איש שבא מהחוג
האוניברסיטאי - מקום שבתקשורת
שומעים ממנו בעיקר על החרמות
האקדמיים שמופנים על ידו כלפי
ישראל. העובדה שהוצאת ספר בעל
אמירות כאלו על ידי אדם כזה היא
אירוע מיוחד, היא ההוכחה שאין כל כך
קשר בין רמת ההשכלה של האדם ושל
הדעה שלו בנושא מסוים, המשתנה
החשוב יותר הוא רמת החשיפה של
אותו אדם אל הנושא. על כך מעידות
ההתבטאויות של אנשי האוניברסיטה
שמהם מתבדל קנת לוין, ויחזק את
הרושם סטיבן הוקינג שהצטרף השבוע
אל שורות האקדמאים המחרמים את
ישראל.

כל זה מחזק את הרושם שקל מאוד להשפיע על דעתו (בעולם המערבי בעיקר) של האדם הצופה מהצד בסכסוך הערבי-ישראלי. את המצב הזה מנצלים ארגונים פרו-פלסטיניים שנוחלים הצלחה רבה בזירה האינטרנטית. בתמונה אחת (לא בהכרח אמיתית) וכמה משפטים שמציגים את ישראל באור שלילי (גם כן לא בהכרח נכונים) - אפשר בלי בעיה לגרום היום לאלפי בני אדם להאמין שישאל היא מדינה אימפריאליסטית, לא הומאנית, לא מוסרית וכו', כן, שבהמשך חייהם אותן עובדות ייטמעו בראשם של אנשים

אלה וישפיעו אצלם על דעות והחלטות שקשורות בנושא.

היום כל כך קל ליצור קבוצה בפייסבוק, סטטוס בפייסבוק, סרטון ביו-טיוב ועוד ועוד מאותו סגנון שישפיעו על דעת הקהל! פעילים אנטי-ישראליים מצליחים להגיע למיליוני בני אדם בעולם ללא בעיה, אבל באותה מידה גם לכל גולש אחר אין בעיה לעשות זאת! תגובה על סרטון, דיווח לפייסבוק על קבוצה שמקדמת שנאה לישראל, השתתפות בדיונים שמתפתחים בתגובות לאותם סרטונים/תמונות/סטטוסים/קבוצות אנטי-ישראליים, ונתינת תשובות לאותן דעות וטענות שלרוב אינן מבוססות או אפילו שקריות – יכולות ליצור אפקט תודעתי יותר משמעותי משמשרד ההסברה היה שמח ליצור, ולהגיע ליותר אנשים מכל מרצה בעולם!! אז לסיכום (ופה אני פונה אליכם הקוראים), בכמה הקשות של האצבע אתם יכולים לעשות המון.

במקרה שאתם נתקלים בפעילות אנטי-ישראלית (ולפעמים גם אנטישמית) באינטרנט, אל תגללו הלאה את העמוד. תעצרו, תקראו, ותייצגו את ישראל בעולם מהכיסא שלכם בבית גמליאל. במיוחד אני פונה אל בני הנוער עם שליטה בסיסית באנגלית: מאמר הדעה הזה רלוונטי לכם יותר מלכולם, כי לכם יש את הזמן הפנוי. אתם גולשים מספיק באינטרנט כדי להבין מה הולך בכל אתר. אתם גם ככה מעבירים שעות מול המחשב, אז להקדיש קצת מהזמן כדי לענות לאיזה "פעיל שלום" שקורא להשמדתנו יהיה ניצול מעולה שלו.

חג שבועות שמח!

אשה משכונה

מטעמים לסעודה חלבית

רנה רוזנברג

לזניה

חצי קופסת עלי לזניה (לא מבושלים)

2 קופסאות קוטג'

1 ביצה

צנצנת רוטב פסטה – לפחות 600 גרם

פלפל שחור, אורגנו

גבינה צהובה מגורדת

לערבב את הקוטג', הביצה והתבלינים בקערה.

לערוך את החומרים בתבנית מרובעת בסדר הבא:

1. לכסות את תחתית התבנית בשכבה דקה של רוטב
2. שכבה של עלי לזניה
3. חצי מתערובת הקוטג'

4. לפזר גבינה צהובה מגורדת
5. עוד שכבה של רוטב
6. שכבה של עלי לזניה
7. החצי השני של תערובת הקוטג'
8. עוד גבינה צהובה מגורדת
9. שכבה נוספת של רוטב
10. שכבה של עלי לזניה לא מבושלים
11. שכבה אחרונה של רוטב
12. לפזר גבינה צהובה מעל לשפוך רבע כוס מים על הכול לכסות היטב בנייר כסף לאפות בתנור 180° למשך שעה להשאיר עדיין מכוסה עוד חצי שעה מחוץ לתנור.

פילה סלמון

להניח פילה סלמון גדול על פיסה ארוכה של נייר כסף בתוך תבנית ולהרים את צידי נייר הכסף סביב הדג. למזוג על הדג יין לבן לגובה של חצי סנטימטר. לתבל במלח ופלפל לערבב מיונו עם אבקת מרק בצל ולמרוח על הסלמון לפזר מעט שמיר מלמעלה להדק את קצוות נייר הכסף ביחד כדי לסגור את הדג מכל הצדדים לאפות בתנור 180° בין 20-30 דקות עד שהדג מוכן. בתאבון!

צקי (יצחק) שלו

שלוש החברות הטובות בז'יז'יניה, ז'יניה וטוניה יושבות כל יום אחה"צ בבית הקפה ומתחרות מי סובלת יותר. יום אחד מופיעה בז'יז'יניה למפגש ועל אצבעה טבעת יהלום ענקית. "מה זה?", תוהות החברות. "בעלי נפטר", אומרת בז'יז'יניה. "בעלך נפטר ואת קונה טבעת יהלום ענקית?!", תמהות החברות. "מה לעשות", אומרת בז'יז'יניה, "מיד פתחנו את הצוואה שלו ושם כתב במפורש - להוציא את כל הכסף על האבן".

המלמד בישיבה היה תמיד כה שקוע בלימודו, שמעולם לא הרים את מבטו מדף הגמרא במהלך השיעור. לכן, כשביקש מהתלמידים לפרש קטע מסוים, היה בלי משים מצביע שוב ושוב על אותו אברך. מוישה, שנבחר בפעם הרביעית באותו יום, התייעץ עם חבריו מה לעשות. "בפעם הבאה שיפנה אליך הרב, תאמר שמוישה לא בא היום", יעצו לו. ואכן, כשפנה אליו הרב שוב, מיד אמר "מוישה לא בא היום". "בסדר", אמר הרב, "תפרש אתה".

